

EMPATIA DLA PRACOWNIKA

Jak rozpoznać wypalenie zawodowe
i jak sobie z nim radzić?

DANUTA ROCŁAWSKA

5 MITÓW na temat wypalenia zawodowego

MIT 1.

Wypalenie to inaczej stan znudzenia, stres lub... depresja
[+ zjawiska takie jak Quiet Quitting, Great Resignation].

„Ja definiuję wypalenie jako stagnację, brak rozwoju” CEO, firma produkcyjna
„Wypalenie? Inaczej depresja?” lekarz, prof. nauk medycznych

**Żeby się wypalić,
trzeba płonąć.**

„Stan zmęczenia czy frustracji wynikający z poświęcenia się jakiejś sprawie, sposobowi życia lub związkowi, co nie przyniosło oczekiwanej nagrody.”

[H. Freudenberger]

„W wypaleniu zawodowym następuje utrata zasobów i jednocześnie nie może nastąpić ich uzupełnienie w postaci odbudowy zdolności poznawczych, emocjonalnych i fizycznych.”

[S. Hobfoll]

„Wypalenie zawodowe jest skutkiem zbyt dużych obowiązków w pracy, przy jednoczesnym braku możliwości kontroli i podejmowania decyzji, niedostatecznego wynagrodzenia, braku sprawiedliwości i konfliktów wartości.”

[Ch. Maslach]

MIT 2.

Wypalają się osoby słabe i nieodporne.

**„Wypalenie? Większość moich kolegów powie, że ich to nie dotyczy,
bo oni nie są słabi”** lekarz, prof. nauk medycznych

**Osoby ambitne | Chcące się wykazać | Angażujące się
Ciekawe świata | Empatyczne | Ze skłonnością do perfekcji
Dużo wymagające od siebie**

Znaczenie też mają: rezyliencja, płeć, dostępność wsparcia społecznego, poczucie zewnętrznej kontroli, wytrwałość (hardiness)

Osoby, wobec których szybko rosną **oczekiwania**, którym coraz trudniej sprostać (a kiedyś było inaczej).

CO CHRONI?

Poczucie pewności siebie | Poczucie zaufania do siebie

Uważność na siebie i sygnały ciała | Optymizm

Przekonanie o własnej skuteczności

MIT 3.

Nawet jedno przykre zdarzenie w pracy może doprowadzić do wypalenia.

„Miałam koszmary dzień w pracy. Czuję się tym wypalona.”

Pracowniczka banku

- Objawy wypalenia wpisują się w mechanizm kryzysu przewlekłego, długotrwałego
- W najnowszej klasyfikacji Chorób i Zaburzeń (WHO) dodano informację, że objawy wypalenia nie są zdarzeniem jednorazowym
- Proces, podczas którego człowiek stopniowo doświadcza pogorszenia stanu psychicznego, fizycznego stanu zdrowia oraz jakości życia na skutek niesprzyjających warunków środowiska, w którym wykonywana jest codzienna praca [WHO, Klasyfikacji Chorób i Zaburzeń]

**Nie można
„wypalić się”
z dnia na dzień.**

MIT 4.

Za wypalenie pracownika odpowiada
przełożony, organizacja, firma.

**„Słuchałem w radiu audycji o wypaleniu. Większość dzwoniących
„obwinia” za wypalenie zawodowe swoich przełożonych i kolegów z pracy...”**

Administrator ds. nieruchomości

Po stronie środowiska pracy

- Utrzymujące się przeciążenie zadaniami
- Zła organizacja czasu pracy
- Niskie kompetencje menedżerskie
- Kultura pracy oparta często na rywalizacji, konkurencyjności i braku zaufania
- Konflikty w miejscu pracy
- Niedostateczne wynagrodzenie
- Niska świadomość zjawiska
- Brak profilaktyki i psychoedukacji
- Chroniczny stres w miejscu pracy
- Brak skutecznych strategii radzenia sobie ze stresem z poziomu organizacji

Po stronie jednostki

- Stawianie sobie zbyt wysokich wymagań co do liczby i stopnia trudności wykonywanych zadań
- Perfekcjonizm
- Zniekształcone postrzeganie czasu
- „Nienasycenie” związane z dążeniem do osiągnięcia maksimum w karierze
- Automatyczny przymus działania
- Brak umiejętności odmawiania przyjmowania kolejnych zadań czy wyzwań (lub delegowania)
- Brak skutecznych osobistych strategii radzenia sobie ze stresem

MIT 5.

Tylko zmiana pracy jest rozwiązaniem...

**„Miałem przygotowany kwit z wypowiedzeniem.
Wydawało mi się, że to jedyne rozwiązanie...”** CEO, firma finansowa

Co można zrobić, aby wyrównać obszary niespójności pomiędzy wymaganiami a możliwościami pracownika?

OBSZARY NIESPÓJNOŚCI

- Nadmierne obciążenie pracą
- Brak poczucia kontroli
- Niewystarczająca nagroda
- Załamanie wspólnoty
- Brak sprawiedliwego traktowania
- Konflikt wartości

Downshifting (redukcja biegu)

- Wolniej i mniej
- Świadoma redukcja np. wymiaru zatrudnienia czy stanowiska na mniej eksponowane

A woman with long dark hair is lying on a light-colored sofa. She is wearing a beige ribbed sweater and has her right hand covering her eyes, suggesting she is crying or in distress. The background is a simple, neutral-toned sofa.

**OBJAWY,
których nie należy lekceważyć**

chroniczne zmęczenie, **poczucie przeciążenia pracą, zniechęcenie do pracy**

bóle głowy, częstsze przeziębienia,
duże napięcie psychofizyczne, zwiększona drażliwość, **obniżona aktywność**,
stopniowa utrata kontroli emocjonalnej (płacz, agresja),
poczucie pustki, kłopoty ze snem,

dystans i powierzchowność w kontaktach interpersonalnych,
obojętność, bezosobowe traktowanie podopiecznych (pacjentów, klientów) i współpracowników,

brak zadowolenia z wyników w pracy, obniżone poczucie własnej skuteczności, utrata wiary
we własne możliwości, absencje w pracy, rezygnowanie z aktywności rekreacyjnych i zajęć hobbistycznych.

Wspólną osią dla wszystkich objawów wypalenia zawodowego jest długotrwały stres.

Pięć kroków do odzyskania energii

KROK 1.

Zauważyć problem

[zatrzymać się, posłuchać ciała]

KROK 2.

Zrozumieć, co się dzieje

[diagnoza]

KROK 3.

Wejść w proces odzyskiwania równowagi

[odzyskać stabilność!]

KROK 4.

Zadbać długodystansowo o wewnętrzne zasoby

i różne źródła dobrostanu [odzyskać mobilność]

KROK 5.

Odzyskać kontrolę i „self” w relacji z organizacją

[zweryfikować przekonania i urealnić oczekiwania]

A silhouette of a person jumping over a rocky ledge at sunset. The sun is low on the horizon, creating a bright glow behind the person. The sky is a mix of blue and orange. The person is in mid-air, with their arms and legs extended. The rocks are dark and jagged.

LEKCJA DLA ORGANIZACJI

Wypalenie dotyka jednostki, ale wpływa na całą organizację

Złotą zasadą profilaktyki wypalenia jest uznanie, że pracownik jest człowiekiem, z całą jego złożonością potrzeb, emocji i – co kluczowe w kontekście wypalenia – jego zasoby są wyczerpywalne.

Świadomość: czym jest burnout, umiejętność zauważenia objawów i adekwatne zareagowanie na nie.

Przełożony często sam nie potrafi zapewnić takich warunków [nie ma umiejętności, wsparcia z organizacji]; często sam doświadcza wypalenia – wówczas możemy mieć do czynienia z kaskadowym wypaleniem przechodzącym przez organizację.

To, jak ludzie doświadczają obciążenia pracą, ma silniejszy wpływ na wypalenie niż liczba przepracowanych godzin.

Przełożony ma obowiązek chronić zespół przed niesprawiedliwym traktowaniem w miejscu pracy, jasno komunikować się, zapewniać wsparcie.

Kiedy ludzie czują się zainspirowani, zmotywowani i wspierani w swojej pracy pracują mniejszym kosztem osobistym - praca jest znacznie mniej stresująca dla ich ogólnego stanu zdrowia i dobrego samopoczucia.

Q&A

Inspiracje, książki, podcasty

- „Taka praca nie ma sensu” - Tony Schwartz
- „Learning from burnout” - Tim Casserley, David Megginson
- **Wypalenie. Jak wyrwać się z błędnego koła stresu”**
- A. i E. Nagoski
- „Siła stresu” - Kelly McGonigal

**#178 Wypalenie zawodowe - rozmowa
z Danusią Rocławską - Z pasją o mocnych stronach
i intencjonalnym działaniu (dominikjuszczyk.pl)**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

DANUTA ROCŁAWSKA

 [wypalenie_bez_tajemnic](https://www.instagram.com/wypalenie_bez_tajemnic)

